

КРЕАТИВНІСТЬ ТА КРЕАТИВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ: СТРУКТУРНО-ЗМІСТОВИЙ АНАЛІЗ І ВПЛИВ НА ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК

ГАВЛОВСЬКА Наталія¹, РУДНІЧЕНКО Євгеній², ГАРБУЗІЮК Олександра³

¹Хмельницький національний університет

<https://orcid.org/0000-0003-1084-2853>

e-mail: nataligavlovska@gmail.com

²Хмельницький національний університет

<https://orcid.org/0000-0002-9407-2026>

e-mail: e.m.rudnichenko@gmail.com

³Хмельницький національний університет

<https://orcid.org/0009-0003-2017-3830>

e-mail: oleksandra.garbuziuk22@gmail.com

У статті розкрито сутність та зміст понять «креативність» і «креативний потенціал», що є ключовими категоріями у сучасному контексті інноваційного розвитку підприємств. Підкреслено значення розвитку креативного потенціалу для забезпечення інноваційного розвитку підприємств, що потребує комплексного осмислення природи креативності як феномену. Проаналізовано наукові підходи до трактування креативності, що наведені в працях як вітчизняних, так і зарубіжних вчених. Виокремлено основні характеристики креативності, серед яких: наявність творчих якостей, здатність до генерації нових ідей, соціальна значущість, пізнавальні здібності, інтелектуальні якості, емоційно-вольові характеристики, гнучкість мислення. На основі аналізу сформульовано авторське визначення креативності як актуалізованої інтегральної характеристики, яка включає інтелектуальні, емоційно-вольові, соціальні, пізнавальні здібності, мотивацію до самореалізації та індивідуальності, і забезпечує здатність до оригінального, гнучкого і соціально-орієнтованого вирішення проблем, генерації нових ідей та створення нових продуктів, спрямованих на досягнення соціально значущих результатів у різних сферах діяльності. Особливу увагу приділено розмежуванню понять «креативність» та «креативний потенціал», які нерідко отожденоють у науковій літературі. Визначено, що креативність є безпосереднім проявом здібностей особистості у процесі створення нових ідей або продуктів, тоді як креативний потенціал – це сукупність ще не повністю реалізованих або актуалізованих здібностей, що слугують ресурсом для прояву креативності. Під креативним потенціалом запропоновано розуміти актуалізовану та потенційну інтегральну характеристику, яка охоплює сукупність її інтелектуальних, емоційно-вольових, соціальних і пізнавальних здібностей, та визначає здатність і готовність за належної мотивації до самореалізації, оригінального, гнучкого і соціально-орієнтованого вирішення проблем, генерації нових ідей та створення нових продуктів, спрямованих на досягнення соціально значущих результатів у різних сферах діяльності. У статті обґрунтовано, що ефективне управління інноваційною діяльністю підприємства неможливе без розвитку креативного потенціалу персоналу, що є передумовою досягнення інноваційної стійкості підприємства.

Ключові слова: креативність, креативний потенціал, розвиток креативного потенціалу, інновації, інноваційних розвиток.

<https://doi.org/10.31891/mdes/2025-15-51>

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

В умовах трансформації соціально-економічного середовища та постійної необхідності технологічного оновлення, впровадження нових продуктів та послуг, актуалізується використання креативного потенціалу та його розвиток [3-4]. Креативний потенціал виступає як передумова і ресурс для розвитку інноваційної діяльності, а його ефективне використання визначає здатність підприємства до створення унікальних продуктів, послуг та технологій. Відтак, виникає науково-практична проблема – необхідність комплексного дослідження сутності креативності та креативного потенціалу, їх відмінностей і взаємозв'язків, що дозволить розробити нові підходи до управління інноваційним розвитком підприємств.

Таким чином, вивчення креативного потенціалу в контексті інноваційної діяльності є важливим як для наукового обґрунтування моделей інноваційного розвитку, так і для практики формування конкурентних переваг підприємств у мінливих умовах сучасної економіки.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Проблематика сутності та особливостей креативності та креативного потенціалу детально досліджувалась вітчизняними та іноземними науковцями, такими як: Балахтар В., Петрушова Н., Приходько О., Савіцька Н., Чернець Б., Раджей Х., Торренс Е. та інші.

Незважаючи на наявність значної кількості досліджень з проблематики креативності, питання чіткого розмежування понять «креативність» та «креативний потенціал», а також їхнього впливу на управління інноваційною діяльністю підприємств, залишається недостатньо розробленим.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є дослідження сутності понять «креативність» та «креативний потенціал», проведення структурно-змістовного аналізу їх основних характеристик, виявлення ключових

відмінностей між цими поняттями, а також обґрунтування ролі креативного потенціалу у забезпеченні ефективної інноваційної діяльності особистості та організації в умовах динамічного розвитку соціально-економічного середовища.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

У сучасних умовах функціонування перед підприємствами виникає все більше викликів, які потребують адаптації за рахунок оновлення своїх продуктів, послуг та технологій. У цьому контексті потенціал креативності набуває особливого значення як джерело інноваційних рішень, здатних забезпечити стійкі конкурентні переваги. Отже, розвиток креативного потенціалу на підприємстві є ключовим чинником успішного управління його інноваційною діяльністю. Ефективне управління інноваційною діяльністю неможливе без усвідомлення сутності та природи креативності як феномену, що лежить в основі інноваційних процесів. Сутність поняття «креативність» наведено у табл. 1.

Таблиця 1

Сутність поняття «креативність»

Автор, джерело	Визначення
Бушуєв С., Дорош М., Шакун Н. [2]	«це здатність створювати і знаходити нові ідеї, відхиляючись від прийнятих схем мислення, успішно вирішувати завдання, які постають перед підприємством нестандартним чином»
Дунаєва О. [5]	«здатність особистості сприймати проблему й використовувати найоптимальніші для цього можливості, створити новий, оригінальний продукт соціальної важливості»
Зязюн І. [6]	«особистісна здатність генерувати нові, оригінальні ідеї, знаходити нетрадиційні способи розв'язання проблемних завдань»
Кириченко Р. [7]	«особистісна якість, що базується на потенційних можливостях кожної людини, актуалізації неусвідомленої потреби бути неповторною індивідуальністю, вільною своєю творчістю приднуватись до загального через власні продукти креативності, гармонійно сполучати індивідуальні і соціально значущі інтереси»
Пікард Е. [19]	«окреме явище, під яким розуміється утворення суб'єктно-особистісної новизни і значущості»
Приходько О. [10]	«сукупність творчих сил і можливостей індивіда, що характеризується певним рівнем та характером розвитку творчих якостей особистості, її пізнавальних процесів, мислення, здібностей емоційно-вольової забезпеченості, знань, умінь і навичок»
Раджей Х. [18]	«розумова здібність продукувати нову ідею в будь-якій сфері»
Сисоєва С. [12]	«фундамент творчої особистості, детермінантою якої виступає творча активність індивіда»
Ткаченко Л. [13]	«здатність до варіативності є загальними факторами, що можуть забезпечити безконфліктний, неантагоністичний шлях розвитку не лише конкретної особистості, а й людства в цілому»
Торренс Е. [19]	«здатність індивіда до нестандартного, творчого мислення, чутливість індивіда до проблем і пошуку шляхів їхнього вирішення, здатність до гнучкого мислення та висунення нових ідей; чутливість до дисгармонії наявних знань»
Шадріна А. [15]	«сукупність творчих задатків, умінь особистості, що зумовлюють певний рівень і характер розвитку творчих якостей особистості, її пізнавальних процесів, мислення, знань, умінь і навичок з урахуванням певних об'єктивних умов»
Шахіна І. [16]	«якість (властивість) особистості, яка віддзеркалює детермінантне творче ставлення людини до світу, виділяючи в ній суб'єктно-зумовлену сторону»
Авторське визначення	«актуалізована інтегральна характеристика, яка включає інтелектуальні, емоційно-вольові, соціальні, пізнавальні здібності, мотивацію до самореалізації та індивідуальності, і забезпечує здатність до оригінального, гнучкого і соціально-орієнтованого вирішення проблем, генерації нових ідей та створення нових продуктів, спрямованих на досягнення соціально значущих результатів у різних сферах діяльності»

*сформовано автором на підставі літературних джерел

Наведені визначення у таблиці дозволяють виокремити підходи до сутності поняття «креативність», які згруповано на рис. 1.

Серед наведених визначень можна виділити основні характеристики креативності, зокрема:

- наявність творчих якостей (творчого мислення, творчої активності) [7, 10, 12, 19, 15, 16];
- здатність до генерації нових ідей, нестандартного мислення, оригінальності [2, 6, 18, 19];
- соціальна значущість [5, 7, 13];
- пізнавальні здібності [10, 15];
- особистісна самореалізація (прагнення до індивідуальності) [7, 17];
- гнучкість (варіативність) мислення [13, 19];
- інтелектуальні (розумові) здібності [18];
- емоційно-вольові характеристики [10].

Когнітивно-процесуальний підхід	Особистісно-психологічний підхід	Соціально-гуманістичний підхід	Інтегративний підхід
<ul style="list-style-type: none"> •Акцент на здатності нестандартного мислення / нетрадиційних способів розв'язання проблем/ створити оригінальний продукт •Представники: Бушуєв С., Дорош М., Шакур Н., Дунаєва О., Зязюн І., Торренс Е., Раджеє Х. 	<ul style="list-style-type: none"> •Акцентує на особистісній якості (властивості, задатків, умінь) особистості •Представники: Шадріна А., Шахіна І. 	<ul style="list-style-type: none"> •Акцентує на здатності до соціально значущого самовираження, інтеграції індивідуального й суспільного •Представники: Кириченко Р., Ткаченко Л. 	<ul style="list-style-type: none"> •Акцентує на поєднанні різних компонентів особистості, що може включати пізнання, мислення, емоційність, соціальність •Представники: Приходько О.; Сисоєва С.; Пікард Е., Боден М.

Рис. 1. Існуючі підходи до сутності поняття «креативність»*

*сформовано автором на підставі табл. 1

Аналіз наведених визначень поняття «креативність» та виділених характеристик дозволяють сформувати авторське визначення, що буде комплексно поєднувати всі вищеописані елементи. Отже, під поняттям «креативність» варто розуміти актуалізовану інтегральну характеристику, яка включає інтелектуальні, емоційно-вольові, соціальні, пізнавальні здібності, мотивацію до самореалізації та індивідуальності, і забезпечує здатність до оригінального, гнучкого і соціально-орієнтованого вирішення проблем, генерації нових ідей та створення нових продуктів, спрямованих на досягнення соціально значущих результатів у різних сферах діяльності.

Таким чином, наведене визначення поняття «креативність» можна зобразити у вигляді діаграми Ейлера-Венна, які представлено на рис. 2.

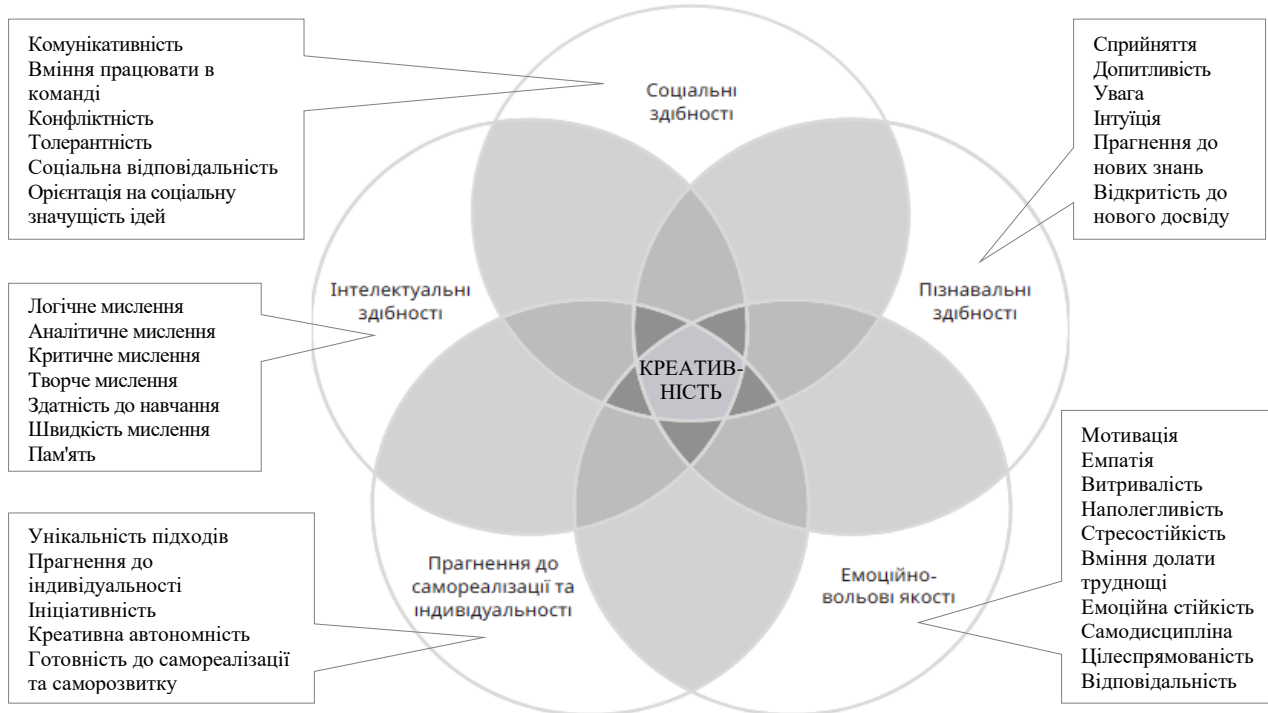

Рис. 2. Діаграма Ейлера-Венна для розуміння сутності поняття «креативність»*

*сформовано автором

Наведене авторське визначення та систематизовані характеристики креативності дозволяють зробити такі висновки: креативність не є статичним явищем, і поєднує різні характеристики особистості, які у сукупності формують її креативний потенціал. У зв'язку з цим варто розглянути сутність поняття «креативний потенціал», що забезпечує можливість креативної

діяльності особистості або колективу, і є запорукою ефективної реалізації інноваційної діяльності підприємства. Сутність поняття «креативний потенціал» наведено у табл. 2.

Таблиця 2

Сутність поняття «креативний потенціал»*

Автор, джерело	Визначення
Балахтар В. [1]	«включає допитливість і креативні можливості; віру у себе; стійкість та переконливість; амбітність; «слухову» і зорову пам'ять; прагнення бути незалежною особистістю; вміння мислити абстрактно; зосередженість на справах»
Ковбачок М., Карпова Д. [8]	«це сукупність можливостей із генерування креативних ідей, а також розроблення нетрадиційних методів розв'язання виробничо-господарських проблем»
Петрушова Н. [9]	«інтегративна якість особистості, що відображає сукупність творчих сил; визначає готовність і можливість до творчої самореалізації й саморозвитку, до втілення нових, оригінальних ідей; забезпечує ефективну взаємодію особистості з іншими людьми й продуктивність її діяльності у будь-якій галузі виробництва»
Савіцька Н. [11]	«можливість його носіїв творчо розвиватись, висувати нові ідеї щодо уникнення або вирішення виробничо-господарських проблем, а також властивість перетворювати ідеї на інноваційні продукти і технології із урахуванням зміни умов внутрішнього і зовнішнього середовища організації»
Чернець Б. [14]	«сукупність інтегральних здатностей особистості, що забезпечують готовність до здійснення творчої діяльності, самоактуалізацію та саморозвиток особистості»
Авторське визначення	«актуалізована та потенційна інтегральна характеристика, яка охоплює сукупність її інтелектуальних, емоційно-вольових, соціальних і пізнавальних здібностей, та визначає здатність і готовність за належної мотивації до самореалізації, оригінального, гнучкого і соціально-орієнтованого вирішення проблем, генерації нових ідей та створення нових продуктів, спрямованих на досягнення соціально значущих результатів у різних сферах діяльності»

*сформовано автором на підставі літературних джерел

Враховуючи наведені визначення поняття «креативний потенціал» можна виокремити основні його характеристики:

- творчі можливості (сили), які знаходять прояв у генерації нових ідей та вирішенні проблем нестандартно (нетрадиційним способом) [8, 9,11];
- готовність до саморозвитку та самореалізації стосується творчого потенціалу особистості та її здатності бути незалежною (самостійною) [1, 9, 14];
- інтегральність, тобто поєднання різних якостей особистості, і може включати інтелектуальні, пізнавальні, емоційні, вольові якості [1, 9];
- соціальна спрямованість, яка знаходить прояв у необхідності взаємодіяти з іншими та / або створювати продукти, що мають соціальне значення [9, 11];
- гнучкість та / або адаптивність до змін, що знаходить прояв у можливості створювати продукти, що відповідають новим запитам споживачів, зовнішнім умовам тощо [11];
- віра в себе, амбітність, зосередженість, тобто психологічні характеристики, які забезпечуються стійкістю та сприяють розвитку креативного потенціалу [1].

Зважаючи на наведені спільні риси та відмінності між поняттями «креативність» та «креативний потенціал» можна сформулювати визначення останньої дефініції. Отже, під поняттям «креативний потенціал» варто розуміти актуалізовану та потенційну інтегральну характеристику, яка охоплює сукупність її інтелектуальних, емоційно-вольових, соціальних і пізнавальних здібностей, та визначає здатність і готовність за належної мотивації до самореалізації, оригінального, гнучкого і соціально-орієнтованого вирішення проблем, генерації нових ідей та створення нових продуктів, спрямованих на досягнення соціально значущих результатів у різних сферах діяльності.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Не зважаючи на те, що поняття «креативність» та «креативний потенціал» досить часто ототожнюють, і вони мають спільні риси, зокрема є інтегральною характеристикою особистості, яка складається із сукупності різних складових, вони, також, мають суттєві відмінності, що впливають з їх змісту, а саме:

1. Креативність:
 - характеризує процес і здатність, яка проявляється в конкретних діях, наприклад генерації ідей;

- є актуалізованою характеристикою особистості (колективу), яка використовується з певною метою, наприклад створення нового продукту;

- вже реалізується, наприклад здатність вирішувати завдання.

2. Креативний потенціал:

- є ресурсом, який ще не реалізований повною мірою, наприклад не повністю реалізовані здібності особистості до творчості;

- є передумовою прояву креативності, тобто є такою «базою» особистості (колективу) яка може бути актуалізована за належної мотивації;

- є, як актуалізованою так і потенційною характеристикою особистості (колективу), наприклад наявні та потенційні здібності до творчої самореалізації.

Отже креативність – це актуалізована інтегральна характеристика Креативний потенціал – актуалізована та потенційна інтегральна характеристика, тобто є «базою» для розвитку креативності.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Балахтар В. В. Креативний потенціал як показник професійного становлення фахівців із соціальної роботи. Науковий вісник Херсанського державного університету Серія Психологічні науки. 2018. № 4. С. 167-171.

2. Бушуєв С. Д., Дорош М. С., Шакур Н. В. Інноваційне мислення при формуванні нових методологій управління проєктами. Управління розвитком складних систем. 2016. №26. С.49-57.

3. Гавловська Н. І., Тарасенко Л. О., Чумак Р. Є., Венгер А. П. Теоретичні аспекти стратегування у реалізації інноваційного розвитку підприємства. Development Service Industry Management. 2024. №2.С. 26-30.

4. Гавловська Н., Рудніченко Є., Кривдик М., Балабус Д., Гарбузюк О. Роль менеджера-інноватора в управлінській та проєктній діяльності. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2022. № 4. С. 179-184.

5. Дунаєва О. М. Інтерактивна технологія формування педагогічної креативності. Психолого-педагогічні проблеми сільської школи: зб. наук. праць УПДПУ ім. П.Тичини. 2007. Вип. 19. С. 138-143.

6. Зязюн І. А. Інтелектуально творчий розвиток особистості в умовах неперервної освіти. Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи : монографія. Київ : вид-во «Віпол», 2000. С. 11-57.

7. Кириченко Р. В. Особливості розвитку креативності майбутніх педагогів. Актуальні проблеми психології : збірник наукових праць Інституту психології імені Г. С. Костюка. Київ : ДП «Інформаційно-аналітичне агентство». Том X: Психологія навчання. Генетична психологія. Медична психологія. 2013. Вип. 25. С. 185-193.

8. Ковбатюк М. В., Карпова Д. В. Сутність креативного потенціалу та його роль в ефективному управлінні підприємством. Економічні проблеми розвитку галузей та видів економічної діяльності. Формування ринкових відносин в Україні. 2014. №1(152). С. 111-114.

9. Петрушова Н. Основні принципи формування креативного потенціалу студентів – майбутніх педагогів на заняттях з іноземної мови. Витоки педагогічної майстерності. 2014. Вип. 14. С. 208-214.

10. Приходько О.Ю. Розвиток творчого потенціалу студентів у процесі навчально-ігрової діяльності : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.01 «Теорія та історія педагогіки». Харків, 1994. 18 с.

11. Савіцька Н. В. Сутність креативного потенціалу підприємства. Науковий вісник НЛТУ України. 2011. Вип. 21.6. С. 301-307.

12. Сисоева С. О. Підготовка вчителя до формування творчої особистості учня. Київ : СДОУ, 2000. 405 с.

13. Ткаченко Л. І. Креативність і творчість: сучасний контент. Освіта та розвиток обдарованої особистості. 2014. № 9-10. С. 32-35.

14. Чернець Б. В. Регулятивні чинники креативного потенціалу майбутніх фахівців економічного профілю : дис. ... канд. псих. наук : спец. 053 «Психологія». Тернопіль, 2024. 180 с.

15. Шадріна А. В. Сутність та структура креативності. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2013. Вип. 28. С. 351-355.

16. Шахіна І. Ю. Формування креативності у майбутніх учителів математики засобами мультимедіа : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Вінницький держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського. Вінниця, 2007. 210 с.
17. Pickard, E. Toward a theory of creative potential. The journal of creative behaviour. 1990. Vol. 24. P. 1-9.
18. Rajaei H. URL: http://en.wikipedia.org/wiki/HamidRajaei#Creativity_theory.2C_The_prolixes_and_the_simplifiers.2C_Epistemological_attitude.
19. Torrance E. P. The Search for Satori and Creativity. New York : Creative Education Foundation, 1979. 386 p.

REFERENCES:

1. Balakhtar V. V. Kreatyvnyi potentsial yak pokaznyk profesiinoho stanovlennia fakhivtsiv iz sotsialnoi roboty. Naukovyi visnyk Khersanskoho derzhavnogo universytetu Seriiia Psykholohichni nauky. 2018. № 4. S. 167-171.
2. Bushuiev S. D., Dorosh M. S., Shakun N. V. Innovatsiine myslennia pry formuvanni novykh metodolohii upravlinnia proiektamy. Upravlinnia rozvytkom skladnykh system. 2016. №26. S.49-57.
3. Havlovska N. I., Tarasenko L. O., Chumak R. Ye., Venher A. P. Teoretychni aspekty stratehuvannia u realizatsii innovatsiinoho rozvytku pidpriemstva. Development Service Industry Management. 2024. №2.S. 26-30.
4. Havlovska N., Rudnichenko Ye., Kryvdyk M., Balabus D., Harbuziuk O. Rol menedzhera-innovatora v upravlinskii ta proiektivni diialnosti. Visnyk Khmelnytskoho natsionalnogo universytetu. Ekonomichni nauky. 2022. № 4. S. 179-184.
5. Dunaieva O. M. Interaktyvna tekhnolohiia formuvannia pedahohichnoi kreatyvnosti. Psykholoho-pedahohichni problemy silskoi shkoly: zb. nauk. prats UPDPU im. P.Tychyny. 2007. Vyp. 19. S. 138-143.
6. Ziazun I. A. Intelktualno tvorchi rozvytok osobystosti v umovakh nepererвної osvity. Nepererвна profesiina osvita: problemy, poshuky, perspektyvy : monohrafiia. Kyiv : vyd-vo «Vipol», 2000. S. 11-57.
7. Kyrychenko R. V. Osoblyvosti rozvytku kreatyvnosti maibutnykh pedahohiv. Aktualni problemy psykholohii : zbirnyk naukovykh prats Instytutu psykholohii imeni H. S. Kostiuka. Kyiv : DP «Informatsiino-analitychne ahentstvo». Tom Kh: Psykholohiia navchannia. Henetychna psykholohiia. Medychna psykholohiia. 2013. Vyp. 25. S. 185-193.
8. Kovbatiuk M. V., Karpova D. V. Sutnist kreatyvnoho potentsialu ta yoho rol v efektyvnomu upravlinni pidpriemstvom. Ekonomichni problemy rozvytku haluzei ta vydiv ekonomichnoi diialnosti. Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini. 2014. №1(152). S. 111-114.
9. Petrushova N. Osnovni pryntsyipy formuvannia kreatyvnoho potentsialu studentiv - maibutnykh pedahohiv na zaniattiakh z inozemnoi movy. Vytoky pedahohichnoi maisternosti. 2014. Vyp. 14. S. 208-214.
10. Prykhodko O.Iu. Rozvytok tvorchoho potentsialu studentiv u protsesi navchalno-ihrovoi diialnosti : avtoref. dys. ... kand. ped. nauk : spets. 13.00.01 «Teoriia ta istoriia pedahohiky». Kharkiv, 1994. 18 s.
11. Savitska N. V. Sutnist kreatyvnoho potentsialu pidpriemstva. Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy. 2011. Vyp. 21.6. S. 301-307.
12. Sysoieva S. O. Pidhotovka vchytelia do formuvannia tvorchoi osobystosti uchnia. Kyiv : SDOU, 2000. 405 s.
13. Tkachenko L. I. Kreatyvnist i tvorchist: suchasnyi kontent. Osvita ta rozvytok obdarovanoi osobystosti. 2014. № 9-10. S. 32-35.
14. Chernets B. V. Rehuliatyvni chynnyky kreatyvnoho potentsialu maibutnykh fakhivtsiv ekonomichnogo profiliiu : dys. ... kand. psyk. nauk : spets. 053 «Psykhologhiia». Ternopil, 2024. 180 s.
15. Shadrina A. V. Sutnist ta struktura kreatyvnosti. Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh. 2013. Vyp. 28. S. 351-355.
16. Shakhina I. Yu. Formuvannia kreatyvnosti u maibutnykh uchyteliv matematyky zasobamy multymedia : dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.04. Vinnytskyi derzh. ped. un- t im. M. Kotsiubynskoho. Vinnytsia, 2007. 210 s.
17. Pickard, E. Toward a theory of creative potential. The journal of creative behaviour. 1990. Vol. 24. P. 1-9.
18. Rajaei H. URL: http://en.wikipedia.org/wiki/HamidRajaei#Creativity_theory.2C_The_prolixes_and_the_simplifiers.2C_Epistemological_attitude.
19. Torrance E. P. The Search for Satori and Creativity. New York : Creative Education Foundation, 1979. 386 p.

CREATIVITY AND CREATIVE POTENTIAL: STRUCTURAL-CONTENT ANALYSIS AND IMPACT ON INNOVATIVE DEVELOPMENT

HAVLOVSKA Nataliia, RUDNICHENKO Yevhenii, HARBUZIUK Oleksandra
Khmelnyskyi National University

The article reveals the essence and content of the concepts of «creativity» and «creative potential», which are key categories in the modern context of innovative development of enterprises. The importance of developing creative potential for ensuring innovative development of enterprises is emphasized, which requires a comprehensive understanding of the nature of creativity as a phenomenon. The scientific approaches to the interpretation of creativity, given in the works of both domestic and foreign scientists, are analyzed. The main characteristics of creativity are highlighted, including: the presence of creative qualities, the ability to generate new ideas, social significance, cognitive abilities, intellectual qualities, emotional-volitional characteristics, and flexibility of thinking. Based on the analysis, the author's definition of creativity is formulated as an actualized integral characteristic, which includes intellectual, emotional-volitional, social, cognitive abilities, motivation for self-realization and individuality, and provides the ability to original, flexible and socially-oriented problem solving, generation of new ideas and creation of new

products aimed at achieving socially significant results in various fields of activity. Special attention is paid to the distinction between the concepts of «creativity» and «creative potential», which are often identified in the scientific literature. It is determined that creativity is a direct manifestation of an individual's abilities in the process of creating new ideas or products, while creative potential is a set of not yet fully realized or actualized abilities that serve as a resource for the manifestation of creativity. It is proposed to understand creative potential as an actualized and potential integral characteristic that encompasses the totality of its intellectual, emotional-volitional, social and cognitive abilities, and determines the ability and readiness, with proper motivation, for self-realization, original, flexible and socially-oriented problem solving, generation of new ideas and creation of new products aimed at achieving socially significant results in various areas of activity. The article substantiates that effective management of the innovative activities of an enterprise is impossible without the development of the creative potential of personnel, which is a prerequisite for achieving the innovative sustainability of the enterprise.

Key words: creativity, creative potential, development of creative potential, innovation, innovative development.